

అరణ్యపర్వము - జ్ఞానఫలము

విఘ్నేశ్వరధ్యానమ్

నమస్తే గణనాథాయ గణానాం పతయే నమః ।
భక్తిప్రియాయ దేవేశ భక్తేభ్యః సుఖదాయక ॥

శ్రీనివాసధ్యానమ్

అనన్తవేదసంవేద్యం నిర్దోషం గుణసాగరమ్ ।
అతీంద్రియం నిత్యముక్తం శ్రీనివాసం భజేనిశమ్ ॥

శ్రీకృష్ణధ్యానమ్

వందే నవఘనశ్యామం పీతకాశేయవాససమ్ ।
సానన్దం సున్దరం శుద్ధం శ్రీకృష్ణం ప్రకృతేః పరమ్ ॥

వ్యాసధ్యానమ్

వేదవ్యాసం స్వాత్మరూపం సత్యసన్దం పరాయణమ్ ।
శాన్తం జితేంద్రియక్రోధం సశిష్యం ప్రణమామ్యహమ్ ॥

అథ సంకల్పః

శ్రీమదాదివరాహక్షేత్రే, విరాజమానస్య, జగద్రక్షణార్థమవతీర్ణస్య, శ్రీమదఖి-
లాండకోటిబ్రహ్మాండనాయకస్య, శ్రీవేంకటేశ్వరస్వామినః,
పరిపూర్ణానుగ్రహేణ, సర్వేషాం, భక్తజనానామ్, ఆధివ్యాధినివృత్తిద్వారా,
ఆయురారోగ్యైశ్వర్యాభివృద్ధ్యర్థం, సర్వారిష్టనివృత్తిద్వారా సకలశ్రేయోఽ-
భివృద్ధ్యర్థం, ధర్మార్థకామమోక్షాఖ్య, చతుర్విధ, పురుషార్థసిద్ధ్యర్థం,
సమస్తపాపక్షయార్థం, శ్రీపరమేశ్వరప్రీత్యర్థం శ్రీమన్మహాభారతే, వనపర్వణి,
యథాశక్తి, త్రిసప్తతితమోధ్యాయాంతర్గత, శ్లోకపారాయణం,
ఆచార్యముఖేన కరిష్యామహే.

శ్రీకృష్ణపరబ్రహ్మణీ నమః

అథ త్రిసప్తతితమోఽధ్యాయః

బృహదశ్య ఉవాచ

తతో విదర్భాన్ సంప్రాప్తం సాయాహ్నే సత్యవిక్రమమ్ ।
ఋతుపర్ణం జనా రాజ్ఞే భీమాయ ప్రత్యవేదయన్ ॥ 73-1॥

స భీమవచనాద్ రాజా కుండినం ప్రావిశత్ పురమ్ ।
నాదయన్ రథఘోషేణ సర్వాః స విదిశో దిశః ॥ 73-2॥

తతస్తం రథనిర్ఘోషం నలాశ్వాస్త్రత్ర శుశ్రువుః ।
శ్రుత్వా తు సమహృష్యంత పురేవ నలసన్నిధౌ ॥ 73-3॥

దమయంతీ తు శుశ్రావ రథఘోషం నలస్య తమ్ ।
యథా మేఘస్య నదతో గంభీరం జలదాగమే ॥ 73-4॥

పరం విస్మయమాపన్నా శ్రుత్వా నాదం మహోస్వనమ్ ।
నలేన సంగృహీతేషు పురేవ నలవాజిషు ।
సదృశం రథనిర్ఘోషం మేనే భైమీ తథా హయాః ॥ 73-5॥

ప్రాసాదస్థాశ్చ శిఖినః శాలాస్థాశ్చైవ వారణాః ।
హయాశ్చ శుశ్రువుస్తస్య రథఘోషం మహీపతేః ॥ 73-6॥

తచ్ఛ్రుత్వా రథనిర్ఘోషం వారణాః శిఖినస్తథా ।
ప్రణేదురున్ముఖా రాజన్ మేఘనాద ఇవోత్సుకాః ॥ 73-7॥

దమయంతువచ

యథాసౌ రథనిర్ఘోషః పూరయన్నివ మేదినీమ్ ।
మమాహ్లాదయతే చేతః నల ఏష మహీపతిః ॥ 73-8॥

అద్య చంద్రాభవక్రం తం న పశ్యామి నలం యది ।
అసంఖ్యేయగుణం వీరం వినంక్ష్యామి న సంశయః ॥ 73-9॥

యది వై తస్య వీరస్య బాహ్వోర్నాద్యాహమంతరమ్ ।
ప్రవిశామి సుఖస్పర్శం న భవిష్యామ్యసంశయమ్ ॥ 73-10॥

యది మాం మేఘనిర్ఘోషో నోపగచ్ఛతి నైషధః ।
అద్య చామీకరప్రఖ్యం ప్రవేక్ష్యామి హుతాశనమ్ ॥ 73-11॥

యది మాం సింహవిక్రాంతః మత్తవారణవిక్రమః ।
నాభిగచ్ఛతి రాజేంద్రః వినంక్ష్యామి న సంశయః ॥ 73-12॥

న స్మరామ్యన్యతం కించిత్ న స్మరామ్యపకారతామ్ ।
న చ పర్యుషితం వాక్యం స్వైరేష్వపి కదాచన ॥ 73-13॥

ప్రభుః క్షమావాన్ వీరశ్చ దాతా చాప్యధికో నృపైః ।
రహోఽ నీచానువర్తీ చ క్లీబవన్మను నైషధః ॥ 73-14॥

గుణాంస్తస్య స్మరంత్యా మే తత్పరాయా దివానిశమ్ ।
హృదయం దీర్యత ఇదం శోకాత్ ప్రియవినాకృతమ్ ॥ 73-15॥

ఏవం విలపమానా సా నష్టసంజ్ఞేవ భారత ।
ఆరురోహ మహద్ వేశ్మ పుణ్యశ్లోకదిదృక్షయా ॥ 73-16॥

తతో మధ్యమకక్షాయాం దదర్శ రథమాస్థితమ్ ।
ఋతుపర్ణం మహీపాలం సహవార్ష్యేయబాహుకమ్ ॥ 73-17॥

తతోఽవతీర్య వార్ష్యేయః బాహుకశ్చ రథోత్తమాత్ ।
హయాంస్తానవముచ్యాథ స్థాపయామాస వై రథమ్ ॥ 73-18॥

సోఽవతీర్య రథోపస్థాదృతుపర్ణో నరాధిపః ।
ఉపతస్థీ మహారాజం భీమం భీమపరాక్రమమ్ ॥ 73-19॥

తం భీమః ప్రతిజగ్రాహ పూజయా పరయా తతః ।
స తేన పూజితో రాజ్ఞా ఋతుపర్ణో నరాధిపః ॥ 73-20॥

- స తత్ర కుండినే రమ్యే వసమానో మహీపతిః ।
 న చ కించిత్ తదాపశ్యన్ ప్రేక్షమాణో ముహుర్ముహుః ।
 స తు రాజ్ఞా సమాగమ్య విదర్భపతినా తదా ॥ 73-21॥
- అకస్మాత్ సహసా ప్రాప్తం స్త్రీమంత్రం స స్మ విందతి ।
 కిం కార్యం స్వాగతం తేస్తు రాజ్ఞా పృష్టః స భారత ॥ 73-22॥
- నాభిజ్ఞే స నృపతిః దుహిత్రథే సమాగతమ్ ।
 ఋతుపర్ణోపి రాజా స ధీమాన్ సత్యపరాక్రమః ॥ 73-23॥
- రాజానం రాజపుత్రం వా న స్మ పశ్యతి కంచన ।
 నైవ స్వయంవరకథాం న చ విప్రసమాగమమ్ ॥ 73-24॥
- తతో వ్యగణయద్ రాజా మనసా కోసలాధిపః ।
 ఆగతోఽస్మీత్యువాచైనం భవంతమభివాదకః ॥ 73-25॥
- రాజాపి చ స్మయన్ భీమః మనసా సమచింతయత్ ।
 అధికం యోజనశతం తస్యాగమనకారణమ్ ॥ 73-26॥
- గ్రామాన్ బహూనతిక్రమ్య నాధ్యగచ్ఛద్ యథాతథమ్ ।
 అల్పకార్యం వినిర్దిష్టం తస్యాగమనకారణమ్ ॥ 73-27॥
- పశ్చాదుదర్కే జ్ఞాస్యామి కారణం యద్ భవిష్యతి ।
 నైతదేవం స నృపతిః తం సత్కృత్య వ్యసర్జయత్ ॥ 73-28॥
- విశ్రామ్యతామిత్యువాచ క్లాంతోఽసీతి పునఃపునః ।
 స సత్కృతః ప్రహృష్టాత్మా ప్రీతః ప్రీతేన పార్థివః ॥ 73-29॥
- రాజప్రేష్టైరనుగతః దిష్టం వేశ్మ సమావిశత్ ।
 ఋతుపర్ణే గతే రాజన్ వార్షేయసహితే నృపే ॥ 73-30॥
- బాహుకో రథమాదాయ రథశాలాముసాగమత్ ।
 స మోచయిత్వా తానశ్వాన్ ఉపచర్య చ శాస్త్రతః ॥ 73-31॥

స్వయం చైతాన్ సమాశ్వాస్య రథోపస్థ ఉపావిశత్ ।
దమయంత్యపి శోకార్తా దృష్ట్వా భాంగాసురిం నృపమ్ ॥73-32॥

సూతపుత్రం చ వార్ణేయం బాహుకం చ తథావిధమ్ ।
చింతయామాస వైదర్భీ కప్త్యైష రథనిఃస్వనః ॥73-33॥

నలస్యేవ మహానాసీత్ న చ పశ్యామి వైషధమ్ ।
వార్ణ్ణేయేన భవేన్నూనం విద్యా సైవోపశిక్షితా ॥73-34॥

తేనాద్య రథనిర్ఘోషః నలస్యేవ మహానభూత్ ।
ఆహోస్విదృతుపర్ణోఽపి యథా రాజా నలస్తథా ।
యథాయం రథనిర్ఘోషః వైషధస్యేవ లక్ష్మతే ॥73-35॥

ఏవం సా తర్కయిత్వా తు దమయంతి విశాంపతే ।
దూతీం ప్రస్థాపయామాస వైషధాన్వేషణే శుభా ॥73-36॥

ఇతి శ్రీమన్మహాభారతే వనపర్వాంతర్గత నలోపాఖ్యానపర్వణి
ఋతుపర్ణస్య భీముపురప్రవేశే త్రిసప్తతతమోఽధ్యాయః ॥73॥

శ్రీవేంకటేశ్వరస్వామివారి గోవిందనామావళి

అథ క్షమాప్తార్థనా

యదక్షరపదభ్రష్టం మాత్రాహీనం చ యద్భవేత్ ।
తత్సర్వం క్షమ్యతాం దేవ నారాయణ నమోఽస్తుతే ॥

అథ లోకక్షేమప్రార్థనా

స్వస్తిప్రజాభ్యః పరిపాలయంతాం న్యాయ్యేనమార్గేణ మహీం మహీశాః ।
గోబ్రాహ్మణేభ్యశ్చుభమస్తు నిత్యం లోకాస్సమస్తాస్సుఖినో భవన్తు ॥

అథ భగవత్సమర్పణమ్

కాయేన వాచా మనసేంద్రియైర్వా బుద్ధ్యాత్మనా వా ప్రకృతేస్స్వభావాత్ ।
కరోమి యద్యత్సకలం పరస్మై నారాయణాయేతి సమర్పయామి ॥

అథ మంగళమ్

శ్రీయఃకాంతాయ కళ్యాణనిధయే నిధయేఽర్థినామ్ ।
శ్రీవేంకటనివాసాయ శ్రీనివాసాయ మంగళమ్ ॥

